

Stockholm den 15 april 2024

R-2024/0108

Till Finansdepartementet

Fi2024/00073

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 15 januari 2024 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Digital operativ motståndskraft för finanssektorn.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot de förslag som lämnas i promemorian.

Advokatsamfundet framhåller dock vikten av att rätten att inte belasta sig själv iakttas när det gäller skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen samt har synpunkter gällande definitionen av finansiella entiteter, sanktionsbestämmelserna samt undantagsbestämmelser för försäkringsföretag.

Synpunkter

Skyldighet att lämna uppgifter och rätten att inte belasta sig själv

I 3 kap. 2 § i den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn, föreslås att Finansinspektionen ska kunna förelägga fysiska och juridiska personer att tillhandahålla information, handlingar eller annat samt att inställa sig till förhör. Med undantag för den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater innehåller lagbestämmelsen och tillhörande motivuttalanden inte någon begränsning av vilken information m.m. som den förelagda personen ska vara skyldig att lämna. Som

Advokatsamfundet tidigare har påtalat kan en skyldighet att lämna information strida mot den grundläggande rätten för fysiska och juridiska personer att inte belasta sig själva.¹ I vart fall bör det därför i det fortsatta lagstiftningsarbetet erinras om att rätten att inte belasta sig själv ska särskilt iaktas av Finansinspektionen vid tillämpningen av dess befogenheter.²

Finansiella entiteter

I förslaget till ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn anges i 4 kap. 1 § vilka finansiella entiteter som Finansinspektionen kan ingripa mot. Bland dessa entiteter anges ”ett värdepappersregister” och ”ett transaktionsregister”.

1 § andra stycket i den föreslagna lagen klargör visserligen att termer och uttryck i den föreslagna lagen ska ha samma betydelse som i DORA-förordningen (2022/2554/EU). För att kunna utröna att angivna register ska läsas som juridiska personer som hanterar nämnda register måste man först granska definitionerna i DORA-förordningen och sedan ytterligare två separata förordningar, där dessa definitioner återfinns. Först då kan förstås att med ett transaktionsregister avses en juridisk person som centralt samlar in och registerför uppgifter om derivat och att med ett värdepappersregister avses en juridisk person som centralt samlar in och registerför uppgifter om värdepapperseringar.

Mot denna bakgrund föreslås att detta klarläggs direkt i den föreslagna nya lagen och att 4 kap. 1 § punkt 8–9 får följande lydelse:

8. en juridisk person som centralt samlar in och registerför uppgifter om derivat i ett transaktionsregister, och

9. en juridisk person som centralt samlar in och registerför uppgifter om värdepapperseringar i ett värdepappersregister.

¹ Se Advokatsamfundets remissyttranden den 21 mars 2024 över promemorian Europeiska gröna obligationer (Fi2023/03287) och den 10 november 2022 över promemorian Förstärkt reglering av valutaväxlare och andra finansiella institut (Fi2022/02140).

² Se även prop. 2022/23:124 Förstärkt reglering av valutaväxlare och andra finansiella institut, s. 42.

Sanktionsbestämmelser

Enligt 4 kap. 14 § i förslaget gäller sanktionsbeloppen enbart för andra finansiella enheter än de som räknas upp i 4 kap 1 §. I 4 kap. 2 § anges dock att dessa entiteter har sina ingripandebestämmelser i den sektorspecifika lagstiftningen. Detta innebär i sin tur att de entiteter som räknas upp i 1 § inte har en tillhörande bestämmelse om sanktionsavgift. I promemorian anges följande:

Utgångspunkten bör vara att befintliga bestämmelser i respektive rörelselag ska tillämpas. Det innebär att samma regler gäller för en finansiell entitet oavsett om verksamheten rör digital operativ motståndskraft eller verksamhet som den finansiella entiteten har tillstånd för.

Det torde således röra sig om en felskrivning. 14 § bör rimligen hänvisa till 1 § och inte till 2 §.

Det kan vidare noteras att bestämmandet av sanktionsavgifter enligt 14 § är annorlunda utformad än befintlig rörelselagstiftning för vissa företag som omfattas av DORA-förordningen.

Undantag beroende på storlek

Enligt artikel 2.3. b) i DORA-förordningen är förordningen inte tillämplig på försäkrings- och återförsäkringsföretag som avses i artikel 4 i Solvens II-direktivet (2009/138/EG).

Enligt art. 4 i Solvens II-direktivet ska direktivet inte tillämpas på försäkringsbolag som uppfyller samtliga följande villkor:

- a) Företagets årligen tecknade bruttopremieinkomster överstiger inte 5 miljoner EUR.*
- b) Företagets totala försäkringstekniska avsättningar brutto inklusive belopp som kan återvinnas enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag enligt artikel 76, överstiger inte 25 miljoner EUR.*
- c) Om företaget ingår i en grupp och gruppens totala försäkringstekniska avsättningar, inklusive de belopp som kan återvinnas brutto enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag, inte överstiger 25 miljoner EUR.*
- d) Företagets verksamhet omfattar inte försäkrings- eller återförsäkringsverksamhet som täcker försäkringsrisker avseende åtagande av ansvar, kredit- och borgensförbindelser, såvida de inte utgör underordnade risker enligt artikel 16.1.*
- e) Företagets verksamhet omfattar inte återförsäkringsverksamhet som överstiger de tecknade bruttopremieinkomsterna med mer än 0,5 miljoner EUR, eller de försäkringstekniska avsättningarna*

brutto av belopp som kan återvinnas enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag med mer än 2,5 miljoner EUR, eller de tecknade bruttopremieinkomsterna med mer än 10 % eller de försäkringstekniska avsättningarna brutto av belopp som kan återvinnas enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag med mer än 10 %.

Det anges vidare att om något av de belopp som anges i punkt 1 överskrids under tre på varandra följande år, ska Solvens II-direktivet tillämpas från och med det fjärde året.

Art. 4 i Solvens II-direktivet genomförs i svensk rätt i 1 kap. 19 § försäkringsrörelselagen:

19 § Ett försäkringsföretag får beviljas undantag från 5-9, 16 och 19 kap. om

1. företagets årliga tecknade bruttopremieinkomster inte överstiger ett belopp som motsvarar 5 400 000 euro,

2. företagets totala försäkringstekniska avsättningar brutto, inklusive belopp som kan återvinnas enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag, inte överstiger ett belopp som motsvarar 26 600 000 euro,

3. företaget ingår i en grupp, om gruppens totala försäkringstekniska avsättningar, inklusive belopp som kan återvinnas brutto enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag, inte överstiger ett belopp som motsvarar 26 600 000 euro,

4. företagets verksamhet inte omfattar försäkrings- eller återförsäkringsrisker som täcker kredit- och borgensförbindelser,

5. företagets verksamhet inte omfattar försäkrings- eller återförsäkringsrisker som täcker ansvarsförbindelser, såvida de inte utgör underordnade risker,

6. företagets verksamhet inte omfattar mottagen återförsäkring

a) med premier som överstiger ett belopp som motsvarar 600 000 euro eller tio procent av bruttopremieinkomsterna, eller

b) där försäkringstekniska avsättningar brutto, för belopp som kan återvinnas enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag, inte överstiger ett belopp som motsvarar 2 700 000 euro eller tio procent av de försäkringstekniska avsättningarna, och

7. inte något av de belopp som anges i 1-3 och 6 har överskridits under de föregående tre på varandra följande åren och inte heller förväntas göra detta inom de följande fem åren.

Som framgår ovan motsvarar den svenska försäkringsrörelselagen alltså inte Solvens II-direktivet. Enligt den svenska lagen kan vissa typer av försäkringsbolag ansöka om att beviljas undantag från vissa delar i försäkringsrörelselagen, detta sker således inte automatiskt och undantaget gäller inte hela lagen. Exempelvis går det inte att undantas från 10 kap. i försäkringsrörelselagen.

Enligt DORA-direktivet (2022/2556/EU) ska art. 41.4 i Solvens II-direktivet ersättas med följande:

Försäkrings- och återförsäkringsföretag ska vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att deras verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utvecklingen av beredskapsplaner. Företaget ska i detta syfte använda lämpliga och proportionella system, resurser och förfaranden och ska i synnerhet inrätta och förvalta nätverks- och informationssystem i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554.

Art. 41.4 i Solvens II-direktivet är genomförd i svensk rätt genom 10 kap. 3 § i försäkringsrörelselagen, som alltså behöver ändras i enlighet med DORA-direktivet.

I promemorian har följande lydelse föreslagits i försäkringsrörelselagens 10 kap. 3 §. (Understruken text visar det nya tillägget.)

Ett försäkringsföretag ska ha system, resurser och rutiner som är lämpliga för att verksamheten ska kunna bedrivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler.

Nätverks- och informationssystem ska uppfylla kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011.

Ett försäkringsföretag ska ha en beredskapsplan.

I och med att hänvisningen till DORA-förordningen föreslås läggas in i 10 kap. i försäkringsrörelselagen innebär det att *samtliga* svenska försäkringsföretag genom den svenska lagstiftningen måste förhålla sig till den föreslagna lydelsen, eftersom det inte är möjligt att beviljas undantag från att följa 10 kap. försäkringsrörelselagen. Detta gäller även sådana företag som enligt artikel 2.3. b) i DORA-förordningen annars hade varit undantagna. Avsikten i DORA-förordningen är dock att vissa bolag helt ska kunna undantas från förordningen. Som lagförslaget har utformats kommer dock samtliga försäkringsföretag (även de företag som omfattas av art. 4 i Solvens II-direktivet) att omfattas av DORA-förordningen på det sätt som föreslås i den nya lydelsen i 10 kap. 3 § försäkringsrörelselagen, vilket inte framstår som ändamålsenligt.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander